

Farahnaz'ın Çiçeđi

Yaprak Öz

Önsöz

Bu roman sevgili anneannem Yıldız Alatan tarafından yazılmıştır. Seksenli yıllarda bir yayınevine gönderdikten sonra romanın basımının reddedilmesiyle cesareti kırılan anneannemin, yaşarken okurlara ulaşamayacağına kanaat getirmesi, ancak metni hatıra olarak saklamasıyla, bugün elinizde tuttuğunuz kitaba dönüşmesi arasında uzun zaman geçmiş bulunmaktadır. Özenle daktiloya çekilmiş sayfaları, dedem Ziya Alatan dışında 2015 yılındaki ölümüne dek herkesten saklayan anneannemin romanını basılmaya değer bulduğum için ve onun hatırasını yaşatmak amacıyla yayımlatma kararını almam üç yıl öncesine dayanıyor.

Ölümünden sonra, dedemin bana teslim ettiği bir bavul dolusu romandan ilki olan bu hikâyenin, sevgili anneannemin yazma dürtüsünü canlandırdığını öğrenmek benim için büyük bir sürpriz oldu. Yaşamının geri kalanında yazdıklarını yayımlatmama kararı almasına rağmen karşılaştığı gizemli olayları çözmekten geri durmayıp başından geçenleri sayfalara doldurduğunu, ölümünden sonra da bütün romanların bana teslim edilmesini, istersem yayımlatabileceğimi vasiyet ettiğini üç yıl önce şaşkınlıkla öğrendim. Yaşarken, belki bir kez daha reddedilmemek yahut yalnızca kendisini ve dedemi eğlendirerek oyalamak için yazmaya devam ettiği maceralardan ilkini siz okurlara sunuyorum.

Tatlı bir komşu, doymak bilmez bir kitap kurdu ve usta bir terzi olarak tanınan anneannemin, 1979 yılında

Zonguldak'ın sakin bir köşesinde gerçekleşen cinayetle canlanan hayal gücüne ve merakına, polisiye kitaplara düşkünlüğüyle beslenmiş yazı dili de eklenince ortaya bu roman çıkmıştır. Çocukluğumun silik hatıraları arasında kısmen yer etmiş ve zamanında Zonguldak'ta büyük heyecan yaratan bu hikâyeyi, Yıldız Alatan'ın bakış açısıyla seveceğinizi umut ediyorum.

Berrak Obalı

Siyah dantelden, V yakalı, kolları volanlı, bedeni dubleli rop

1978 yılının son günlerinde, yaşadığımız yerin en yorgun kadını ben olmalıydım. Yaklaşık iki ay boyunca mahallenin kadınlarına yılbaşı gecesini için pek şatafatlı elbiseler dikmişim ve sıra kendiminkine geldiğinde bütün kuvvetim tükenmişti. En azından bu sözleri sürekli tekrarlayarak kocam Ziya'ya mızızlanabiliyordum. O da beni ziyadesiyle şımartarak kuvvet toplamama yardımcı olmaya çalışıyordu. Bütün bu dikiş koşturmacasından memnundu aslında. Elli yaşında terziliğe soyunan ve bu işi pek güzel kıvrıran sevgili karısının nasıl da harikalar yarattığını her fırsatta dile getiriyor, böbürlenmesini saklayamıyor, kazandığım parayı harcamayışıma sitem ediyordu. Yıl boyunca dikişten elde ettiğim geliri torunumun geleceği için banka hesabında biriktirmeme karşı değildi ama biraz da kendim için harcamamı istiyordu. Bu yüzden bir kez olsun eşimin sözünü dinleyip kazandığım parayla enfes bir dantel kumaş satın aldım ve kendime o siyah elbiseyi diktim.

Fakat ne dikmekti... Oturduğumuz lojman mahallesinin kulübünde düzenlenecek yılbaşı partisine tam bir gün kala tamamlamışım o muhteşem elbiseyi. *Burda* dergilerinden birinde gördüğüm model tamamlanmıştı tamamlanmasına ama giyecek hâlîm de kalmamıştı. Günlerin uykusuzluğu üzerime binmişti. Partinin başlayacağı vakitten bir saat öncesine dek bütün öğleden sonra derin bir uykuya gömüldüm. Ziya beni zorla uyandırdığında, kallavi bir Türk kahvesinin ardından kendime gelebilmiş, saçlarımdaki bigudileri çözüp hafif makyajımı tamamlamaya ve giyinmeye kabil olmuşum: Kirpiklere maskara, şakaklara

ve dudaklara biraz kırmızılık, otuz yıllık inci küpelerim, siyah ince çorap, siyah topuklu rugan ayakkabılar, siyah kadife el çantam ve önceki gün diplerini boyadığım, omuz hizasındaki kahverengi saçlarımı başımın çevresinde taçlandıran dalgalarım. Kocamsa, iyice aklaşmaya başlamış saçlarımı briyantınle yana taramış, bıyıklarını düzeltmiş, kolonyasını sürünmüş, siyah takım elbisesinin içinde uzun boyuyla dimdik, gayet hoş bir adamdı hâlâ ve beni görünce ilk gençlik yıllarımızdaki gibi flörtöz bir ıslık koyuverdi dudaklarından. Hakikaten de yaşıma göre hiç fena değildim hani.

Yine de elli yaşındaki bir kadının birbirinden güzel genç kadınlarla yarışması mümkün değildi. Kılıç Kulübü'ne geldiğimizde içerideki bazı komşularımızın endamlarıyla zirvede olduğunu fark ettim hemen. Yalnız burada en büyük pay yine bana düşüyordu; bu kadınlar benim sayemde şık, benim diktiğim elbiselerin içinde ıslıl ıslıldı. Bu konuda tevazu gösteremeyeceğim.

Her ortamda göze çarpan birkaç kişi mutlaka olur. Kılıç Mahallesi'nde en çok göze çarpan hanımefendilerse, benim de pek iyi anlaştığım Gül, Figen ve Beti idi. Bu üç genç hanıma bayılıyordum. Fakat onlardan söz etmeye başlamadan önce kendimi tanıtmam daha munasip olacak.

Efendim, bendeniz Yıldız Alatan. Kendi hâlinde bir ev hanımıyken, birden ismi gibi yıldız bir terziye dönüşen, namıdiğer Yıldız Abla. Ereğli Kömür İşletmeleri Kozlu Ocağı maden mühendislerinden Ziya Alatan'ın eşiyim ve otuz iki yıl önce eşimin tayininin çıktığı Zonguldak'ın Kılıç Mahallesi'nde, en tepedeki evde ikamet etmekteyiz. Berrin adında bir kızımız, Engin adında bir damadımız, Berrak adında dünya tatlısı bir torunumuz var. Önceleri boş vakit meşgalesi olarak sürdürdüğüm dikiş maceramı profesyonel olarak icra etmeye başlamamın ve usta terzi sıfatıyla nam salmamın dışında dile getirebileceğim en

belirgin özelliğim, kitap okuma tutkumdur. Bilhassa detektif hikâyelerine bayılırım. Hayatım boyunca en büyük arzum bir detektif romanı yazmaktı. Kim derdi ki, 1979 yılı bana bu romanı yazdıracak hadiselere gebe... O yılbaşı gecesi, ellerinde gazozlarla oradan oraya koşturan Kılıçlı çocuklarla diktiğim elbiselerin içinde parıldayan mühendis ve doktor eşlerinin arasında, rengârenk balonların, krepon kâğıdından süslerin altında, günlerin yorgunluğunu unutturan pek neşeli sohbetler eşliğinde şarap yudumlar-ken, kim bilebilirdi ki Kılıç'ta yakında ortalık karışacak ve ben de bütün olanları bir romanda anlatacağım?

Genç kızlığımda en büyük eğlencem, radyo tiyatrosundaki esrarlı piyesleri dinleyip katili bulmaya çalışmaktı. Agatha Christie hayranıydım ve bulabildiğim tüm kitaplarını okumuştum. Rahmetli babam bana kitap yetiştiremiyordu. Kitap bulamadığımda tefrika detektif hikâyelerine dadanıyordum. Sainte-Pulchérie Lisesi'ndeki akranlarım teneffüslerde dışarı çıkıp gençliğin tatlı heyecanlarını yaşarken ben sınıfta kalıp okuyor, doymak bilmiyordum. Aşka meşke ilgim yoktu, yine de lisenin son yılında kendimi Ziya'ya kaptırmaktan geri alamadım. Başvurduğu mühendislik tayinini beklerken müteahhit babamın yanında çalışarak hesap işlerine bakan müstakbel eşim, rakamlarla arası pek iyi olmayan bendenize cebir dersleri vermek üzere sık sık evimize uğrar, rahmetli annemin ısrarıyla yemeğe kalır, efendiliğiyle ebeveynlerimi, yakışıklılığıyla da beni etkilerdi. Aramızda yeşeren yakınlık, liseyi bitirir bitirmez yapılan bir nişanla resmîleşmişti. Anneme kalsa hemen evleneyim istiyordu, fakat babam üniversite tahsili yapmamı arzu ettiğini dile getirmişti. Evlilik için henüz çok gençtim. Tahsilim tamamlanır tamamlanmaz evlenir, kocamın tayininin çıktığı Anadolu şehrine giderdim ve ikimiz de bu zaman zarfında evliliğe hazır hâle gelir, olgunlaşırđık. Babamın düşüncesi buydu.

Ne yazık ki hayat bazen tasarımlarla acı biçimde latifeleşebiliyor. Nişanımdan iki ay sonra bir otomobil kazasında annem ile babamı kaybettim. Bir gazino eğlencesinden dönerken Boğaz'ın sularına gömülüverdiler. Yapayalnız kalmıştım. Akrabalarımız sahip çıkmaya çalıştıysa da hissettiğim kimsesizlik bambaşkaydı. Ziya hemen evlenmemizi teklif etti. Zonguldak'a tayini çıkmıştı. Beni oraya götürecekti, hüzünlü hatıralardan uzaklaştıracaktı. Üniversitede okumaya hak kazandığım Fransız Filolojisi bölümüne başlamadım ve babamın istediği gibi Fransızca öğretmeni olamadım. 1946 yılının sonbaharında sade bir törenle evlendim ve Zonguldak'a geldim.

Bu şehre gelir gelmez acı hatıramdan biraz sıyrılmış, âdeta yeniden hayat bulmuştum. Yeşillik ve denizle her an iç içe olunan Zonguldak beni iyileştirmeye başlamıştı. Hem hiç de taşra şehri gibi değildi. Pek seçkin muhitlerin, pek kültürlü insanların bulunduğu bir yerdi. İstanbullu birinin burada zorluk çekmesine imkân yoktu ve İstanbul'dan kat kat daha sakin, daha huzurlu bir şehir hayatı vardı. Ereğli Kömür İşletmeleri'nin yahut herkesin kısa adıyla andığı EKI'nin bize tahsis ettiği ev, zamanında Kozlu ilçesine kömür ocaklarını kurmak için gelmiş Amerikalılar ve İngilizler tarafından bir lojman mahallesi olarak tasarlanıp inşa edilen Kılıç Mahallesi'ndeydi. Mahallenin en tepesinde, ormanın sınırında konumlanmış, ufku deniz manzaralı, bahçesi bülbül sesli, müthiş konforlu evimize ilk günden âşık olmuştum.

Kısa sürede üzüntüm hafifledi, kendimi topladım ve ev hanımlığının meşgalelerine uyum sağladım. En sevdiğim şeylerse, ev işlerini yaptıktan sonra kitap okumak yahut dikiş dikmekti. Anneciğimin emektar dikiş makinesini Zonguldak'a getirmiştim ve başında uzun saatler geçirmek beni rahatlatıyor, evime perdeler, kocama pijamalar, kendime ev ropları, o zamanki bitişik komşularımıza da ufak

tefek şeyler dikerek oyalanıyordum. Fakat bu oyalanmalar kısa sürdü. Zira hayatımda her şey pek acele gerçekleştiğinden, hamile kalmakta da gecikmedim. On dokuz yaşındayken kızım Berrin'i dünyaya getirdim. Sonraki yıllardaysa en büyük meşgalem o oldu, okumak ve dikiş ikinci sıraya geçti.

Berrin üniversite çağına geldiğinde, el bebek gül bebek büyüttüğümüz kızımızı İstanbul'da okumaya göndermek pek zor oldu. Fakat buna da alıştık. Oradaki akrabalarımızın yanında kalarak mimarlık okuyan Berrin'le ilgili tek sorunumuzu o dönem yaşadık: Kızımız okurken evlenmek istiyordu. Laf söz dinletemedik. Annesi gibi genç yaşta hamile kalmasını istemiyordum pek tabii. Tahsilini tamamlasın istiyordum. Kocam da bu düşüncedeydi fakat kızımız ile damadımız bekleyemediler, okurken evlendiler, yine okurken anne baba oldular. Kızımın kaderimiz aynı olmuştu fakat tek bir farkla: Berrin düşe kalka da olsa, evliliğine, anneliğine rağmen okulunu bitirmekte muvafak oldu. Böylece kocamla endişelerimiz de son buldu.

İstanbul'da yaşayan Engin ve Berrin'in pek tatlı kızları, biricik torunum Berrak'ın her yaz Zonguldak'a gönderilmesi, burada deniz sefası yapması, Kılıç bahçelerinde koşup oynaması da bir aile geleneği hâline geldi. Kızım çocuğunun hatıralarının da kendi çocukluğundaki gibi yeşil ve mavi renklere bulanmasını istiyordu. Berrak'ın İstanbul'da, apartman önündeki kaldırımlarda, kalabalık çocuk parklarında oynamasını değil, tabiatla iç içe yaşamasını arzu ediyordu. Bu arzusuna kavuştu.

Berrak'ın bütün yaz tatillerini geçirdiği evimizin bitişik komşuları yıllar içinde üç kez değişti. Önceki iki komşumuz da emeklilikleri gelince Zonguldak'tan ayrıldı. Üçüncü komşumuzsa, 1979 yılının ilk günlerinde Kılıç'a gelen Nazan ve kocası Selçuk oldu. Bu çiftten daha sonra bahsedeceğim. Fakat önce Kılıç Mahallesi'nden teferruatla söz etmek isterim.

Kılıç Mahallesi, yabancı şirketlerin kömür ocaklarını işlettiği dönemlerde, Amerikalı ve İngiliz mühendisler ile ailelerinin barınması için kurulmuş bir yerdir. Ocakların bulunduğu Kozlu ilçesinden yukarı çıkan yolun bitiminde mahalle sınırı başlar. Yolun sağında alışverişlerimizi yaptığımız Ekonoma, solunda Kılıç İlkokulu vardır. Ekonoma'nın önünden sapan yol, çocuk parkı ve tenis kortuna gider. İlkokulun önündeki yolsa yukarıya doğru kıvrılır. İlk kıvrımda Kılıç Sineması, ardından Kılıç Kulübü görünür. Kılıç Kulübü'nün önünde, yukarılara çıkan yılankavi yol eşliğinde bitişik nizam haneler başlar. Yol bizim evin yanında biter. Sonrasıyla ormandır ve hayvancılıkla, tarımla uğraşan Kozlu köylülerinin dışında o bölgede yaşayan yoktur.

Evlerimiz bir örnektir, bölge müdürünün oturduğu ev dışında. Hanelerin konumlandığı merkezden biraz ileride, ormana doğru bir alanda, İnönü zamanında yaptırılmış bir malikânedir burası. Diğer herkes, mühendisi, doktoru, hemşiresi, öğretmeni, pek şirin, beyaza boyalı, Amerikan tarzında inşa edilmiş tahta evlerde oturur. Zamanında ecnebilerin zevkine göre düzenlenmiş evlerimizin, türlü kuş sesinin eksik olmadığı ağaçlarla çevrili, bakımlı ön ve arka bahçeleri, iki yatak odası, alaturka tuvaleti, alafranga banyosu, kileri, oturma odasıyla birleşen mutfığı, kamerye tarzında inşa edilmiş kulübelere açılan salonu vardır. Hepimizin ön bahçesi, bir öndekinin arka bahçesine bakar. Bizim ev en son sırada olduğu için arka bahçemiz kocaman bir su deposunun olduğu kırık alana ve peşi sıra başlayan ormana dönüktür. Bazılarımızın bahçesinde kümes, bazılarımızın bahçesinde sevimli köpek evleri ve muhakkak ki kediler vardır. Mahallemiz güvenlidir; kimse gündüz evdeyken kapısını kilitlemez, güzel havalar başladı mı penceresini kapamaz, iki bekçi sürekli etraftadır. Herkes birbirini tanır, her yerde duyulabilecek sıradan dediko-

dular dışında çalkantılı hadiseler yaşamayız. Hususi günlerde ve hafta sonlarında kulüpte toplanırız. Tenis oynar, sinemaya, kabul günlerine, bizlere tahsis edilmiş plaja ve bazen de Zonguldak'ın merkezindeki restoranlara gideriz. Korunaklı, sakin, hoş bir hayatımız vardır. Daha doğrusu, vardı. Hepimizi sarsan bir hadiseye kadar vardı desem daha münasip olacak. Sonrası, benim detektiflik merakımla önce arapsaçı, ardından çorap söküğü tabirlerini kullanmaya layık bir hikâyedir.